

BÜLTEN

15 Haziran 2023 2023/12

Limited Şirkette Pay Devri

Limited şirketlerde pay devri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda detaylı düzenlemelere konu edilmiştir. Her ikisi de birer sermaye şirketi olmasına rağmen limited şirketlerde pay devri anonim şirketlere oranla daha sıkı şartlara tabi tutulmuştur. Zira anonim şirket payları kanuni ve sözleşmesel kısıtlamalar hariç serbestçe devredilebilir iken limited şirketlerde pay devrinde birtakım koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir.

I. LİMİTED ŞİRKETTE PAY DEVRİ İŞLEMLERİ

1. DEVİR SÖZLEŞMESİ

Limited şirkette pay devri yazılı ve imzaları noterden onaylı sözleşme ile yapılmalıdır. Söz konusu şart geçerlilik şartıdır ve bir ihtilaf halinde bu şarta uyulup uyulmadığı mahkemece resen dikkate alınır.

Devir sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortaklar kapsayıcı bir şekilde genişletilmiş ise bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşulların belirtilmesi gerekmektedir.

2. PAY DEVRİNİN ŞİRKETE BİLDİRİLMESİ

Sadece kanuna uygun bir devir sözleşmesinin yapılması payın devredilebilmesi için yeterli değildir. Ayrıca limited şirket genel kurulunun bu devre onay vermesi gerekmektedir. Bu onayın alınması için öncelikle pay devrinin payı devreden veya devralan tarafından şirkete bildirilmesi gerekmektedir. Bu bildirim, ispat kolaylığı bakımından noter aracılığıyla yapılması isabetlidir.

3. PAY DEVRİNDE GENEL KURUL ONAYI

Limited şirkette pay devrinin geçerli olabilmesi için devrin genel kurul tarafından onaylanması gerekmektedir.

Genel kurul onay kararını TTK m. 620'deki olağan yetersayılarla alır. Onay kararı ile birlikte devralan şirkete ortak olur.

Genel kurul, pay devrinin bildirilmesinden itibaren üç ay içerisinde ret kararı vermez ise devri onaylamış kabul edilir. Bu halde ise üç ayın sonunda payı devralan ortak sıfatını elde eder.

4. PAYI DEVRALANIN PAY DEFTERİNE KAYDEDİLMESİ

Genel kurul, pay devrine onay vermişse payı devralan derhal müdürler tarafından pay defterine kaydedilir. Bu kayıt açıklayıcı niteliktedir; zira devralan, ortak sıfatını genel kurul kararıyla kazanmış durumdadır.

5. TESCİL VE İLAN

Limited şirkette pay devrinin sicile tescil edilmesi için şirket müdürleri ticaret siciline başvurur. Ardından pay devri Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilir.

II. PAY DEVRİ GENEL KURUL TARAFINDAN ONAYLANMAZSA NE OLUR?

Genel kurul pay devrine onay vermeyebilir. Hatta şirket sözleşmesinde aksine bir düzenleme bulunmadıkça, genel kurul herhangi bir sebep göstermeksizin dahi pay devrine onay vermeyi reddedebilir.

Genel kurulun pay devrini onaylamaması halinde, pay devri gerçekleşmez ve payın mülkiyeti devredende kalır. Bu durumda devralan şirkete karşı herhangi bir hak iddiasında bulunamaz. Ortağın ise bu halde haklı sebeple şirketten çıkma hakkı bulunmaktadır.

III. ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR

Limited şirkette kural, pay devrinin genel kurul tarafından onaylanmasıdır. Ancak bu hususta şirket sözleşmesine farklı düzenlemeler getirilebilir.

1. GENEL KURULUN ONAYI ŞARTININ KALDIRILMASI

Şirket sözleşmesine getirilecek bir düzenlemeyle pay devri için genel kurul onayı şartının kaldırılması mümkündür. Bu durumda limited şirkette pay devri kolaylaşır ve devir için devir sözleşmesi yeterli hale gelir.

2. GENEL KURULUN ONAYDAN KAÇINMA SEBEPLERİNİN ÖNGÖRÜLMESİ

Şirket sözleşmesinde pay devrinde genel kurulun onaydan kaçınma sebepleri öngörülebilir. Bu sebeplerin neler olacağı konusunda geniş bir hareket alanı söz konusudur. Örneğin; şirket sözleşmesinde payı devralacak kişinin aile üyesi olması, belirli özelliklere sahip olması gibi şartlar öngörülebilir.

3. PAY DEVRİNİN TAMAMEN YASAKLANMASI

Şirket sözleşmesine getirilecek düzenlemelerle limited şirkette pay devrinin tamamen yasaklanması mümkündür.

Tıpkı genel kurulun pay devrine onay vermemesi halindeki gibi şirket sözleşmesiyle pay devrinin tamamen yasaklanması halinde de ortağın haklı sebeple şirketten ayrılma hakkı bulunmaktadır. Şirket sözleşmesine getirilecek bir düzenlemeyle bu hakkın ortağın elinden alınması ise mümkün değildir. Ancak pay devrinin yasaklanmasının veya genel kurulca reddinin, çıkma hakkı bakımından mutlak birer haklı sebep olmadığı belirtilmelidir. Bu durumların ortak bakımından ortaklık ilişkisinin devamını çekilmez hale getirip getirmediği değerlendirilmelidir.

IV. LİMİTED ŞİRKETTE PAYIN ÖZEL İKTİSAP HALLERİ

Esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi halinde, payın iktisabında, tüm haklar ve borçlar kanundan dolayı devralana geçer. Bu halde genel kurul onayının alınmasına gerek yoktur.

Ancak bu şekilde payı iktisap eden kişinin nitelikleri, şirket için uygun olmayabilir. Bu nedenle şirketin payın bu kişiye geçişini engelleme hakkı bulunmaktadır. Bu halde, şirket, iktisabı öğrenmesinden itibaren üç ay içerisinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir.

Şirket söz konusu ret hakkını açıkça ve yazılı olarak kullanmalıdır. Ayrıca şirketin, payları kendisi veya ortağı ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi gerekmektedir. Şirket, iktisabın öğrenilmesinden üç ay içerisinde ret hakkını kullanmamışsa bu halde payın geçişine onay vermiş kabul edilir.

Şirket ret hakkını kullanırsa, ret kararı devrin gerçekleştiği günden itibaren geçerli olmak üzere geçmişe etkilidir.

Ret, bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararlarının geçerliliğini ise etkilemez. Bu kararlar geçerli olmaya devam eder.